

“Het gevoel erbij te horen”: arbeidsparticipatie van mensen met een lichte verstandelijke beperking

Tien leden van het Panel Samen Leven van het NIVEL zijn in 2015 geïnterviewd over hun arbeidsparticipatie. Het betreft een kleinschalig onderzoek. De geïnterviewde leden hadden allen een lichte verstandelijke beperking. Het Panel Samen Leven is bedoeld om mensen met een verstandelijke beperking zelf aan het woord te laten over de kwaliteit van hun leven, hun ervaringen met meedoen in de samenleving en met de gezondheidszorg (www.nivel.nl/panel-samen-leven). De interviews over arbeidsparticipatie zijn gehouden in het kader van een interne ideeënimpuls van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en uitgevoerd door GFK. Centrale vraag voor het onderzoek was: *met welke ondersteuning kan de arbeidsparticipatie van mensen met een lichte verstandelijke beperking volgens henzelf worden bevorderd?*

Belangrijkste conclusie: de tien participanten met een lichte verstandelijke beperking hebben allen werk of dagbesteding. Zij maken geen onderscheid in regulier werk of vormen van dagbesteding en vrijwilligerswerk. Dit onderscheid is voor hen ook niet belangrijk. Zij ervaren de eigen bezigheden als zinvol en belangrijk en ontlenen er eigenwaarde aan. Nagenoeg alle participanten zijn zeer tevreden over hun werksituatie.

De belangrijkste resultaten op een rij:

- *Het begrip ‘werken’ is diffuus.* Het onderscheid tussen (betaald) werk, vrijwilligerswerk of dagactiviteiten is voor veel participanten niet duidelijk. Het blijkt echter dat dit ook niet relevant voor hen is. Ze nemen hun activiteiten serieus en beschouwen het hoe dan ook als werk.
- *Werk is belangrijk.* Werken geeft de participanten het gevoel dat men erbij hoort. Het is fijn om zich nuttig te maken, contact te hebben met anderen en gezien en gehoord te worden. Ze zijn vaak trots op hun werk en ontlenen er eigenwaarde aan. Een participant: *“Ja. Voor de sociale contacten. Gevoel dat ik mag werken. Gevoel erbij te horen”.*
- *Werken is niet financieel gedreven.* Financiële drijfveren als reden om te werken worden niet of nauwelijks genoemd.
- *Eenvoudig en passend werk.* Het werk of de dagactiviteiten zijn eenvoudig en voor veel participanten makkelijk. Ze lopen maar tegen weinig zaken aan die als moeilijk worden ervaren. Moeilijkheden worden daarnaast door begeleiders verholpen. Nagenoeg niemand ervaart een te hoge werkdruk. Een participant: *“Mooi dat ik collega's aan kan spreken. Niet te moeilijke dingen. Als ik tegen dingen aanloop, is er iemand die me helpt”.*
- *Veel begeleiding en goede begeleiding.* Veel participanten zijn door professionals geplaatst op een werklocatie en worden ook door professionals begeleid. Dit lijkt er voor te zorgen dat veel participanten werk of dagactiviteiten hebben die passen bij hun mogelijkheden. Een participant: *“Als ik iets niet voor elkaar kan krijgen bij het inpakwerk, dan doen ze het voor en dan gebruik ik dat als voorbeeld. Er is altijd wel hulp”.*
- *Geen structurele belemmeringen.* Veel participanten vinden hun werk leuk. Ze hebben plezierige contacten met collega's. Er is sprake van een hoge mate van tevredenheid. De participanten ervaren geen belemmeringen ten aanzien van het vinden van werk en het uitvoeren van werk. Deze zorg wordt uit handen genomen door begeleiders en naasten.
- *Weinig behoefte aan verandering.* Nagenoeg alle participanten zijn zeer tevreden over hun werksituatie (het werk dat zij hebben of activiteiten van de dagbesteding). De door participanten genoemde gewenste veranderingen zijn klein en praktisch van aard. Hier worden geen structurele verbeterpunten genoemd. Slechts kleine details die het werken voor de participant plezieriger kunnen maken worden genoemd.

Bron: GFK. Verbetering arbeidsparticipatie van mensen met een lichte verstandelijke beperking. Juni 2015, in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (een intern document van SZW in het kader van hun ideeënimpuls kwetsbare groepen).